

פרשת ח' עקב גזר

200

א"י שמואל בר נחמני א"ר יוחנן
 מ"ד כ"י א"תה אבינו כי אברהם לא ידענו
 וישראל לא יברנו אתה ה' אבינו גואלנו
 מעולם שמך לעתיד לבא יאמר לו הקב"ה
 לאברהם בנ"ך המא' לי א"מך לפניו רבש"ע
 יפ"ת על קדושת שמך א"מך אי"מך ליה ליעקב
 וזהו ליה צ"ע גדול בנים אפ"ש רב"ע
 דמ"י עלייתו א"מך ליה בנ"ך המא' א"מך
 לפניו רבש"ע ימ"ז על קדושת שמך א"מך
 לאבסגו מעמא ולא בדרדק"י עצה א"מך לו
 ליעקב בנ"ך המא' לי א"מך לפניו רבש"ע
 בנ"למא בנ"ך בשעת שהקרימו לפניו נעשה
 לנש"ע קראת להם בני בכור עכשיו בני
 ולא בנ"ך ועוד כמה המא' כמה שנתנו

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50

א"מך לפניו רבש"ע

Apparently, Yitzchak's defense saved the Jewish people. This Aggadah begs the question: Why was only Yitzchak able to save them? We suggest the following.

The issue in this dialogue between *HaKadosh Baruch Hu* and the forefathers is whether the Jewish people had, after all, fulfilled their mission in the world, and were thus worthy of being saved.

Raw Schuls
an 1/12/11
P. 697-699

6 Avraham's mission was to influence the entire world to become aware of the existence of One God, *HaKadosh Baruch Hu*. Wherever he went, ויקרא בשם ה', he made God's existence and His moral law known. Hashem told him, ונברכו בק' כל משפחה, *Through you all the families of the earth shall be blessed (Bereishis 12:3)*. Avraham's descendants, the Jewish people, were to eventually cause the whole world to recognize *HaKadosh Baruch Hu*, and to live by His moral law. In our dialogue, *HaKadosh Baruch Hu* says to Avraham, בנ"ך ה' א"מך, "Your children have sinned, and they did not fulfill their mission." The world is worse off than ever; it is filled with war, immorality, crime, depravity, hatred, and non-recognition of *HaKadosh Baruch Hu*. The Jewish people have failed in influencing the world to follow the moral law of *HaKadosh Baruch Hu*, and have thus caused a great *chillul Hashem* in the world. So Avraham says, "If so, my descendants have lost their *raison d'etre*, so let them be destroyed."

HaKadosh Baruch Hu then turns to Yaakov, whose mission was different than Avraham's. Yaakov's mission was not to convert the whole world, but rather, to concentrate on the Twelve Tribes, the Jewish nation. But his mission, too, was not fulfilled. The Jewish nation was to become a kingdom of priests, *ממלכת כהנים וגוי קדוש*, a kingdom of priests and a holy nation, but it has not lived up to that standard. Most Jews are not religious, and are far removed from Yaakov's mission. Officially, the Jewish people are a nation like any other nation except for a small percent who keep the Torah. Yaakov's mission has failed, so he, too, tells *HaKadosh Baruch Hu*, "If so, my descendants have lost their *raison d'etre*, so let them be destroyed."

Then, finally, *HaKadosh Baruch Hu* turns to Yitzchak, our middle forefather. He was a lonely figure in the world. After the *Akeidah*, he was literally a *korban*, and became withdrawn and devoted to the worship of *HaKadosh Baruch Hu* for the rest of his life. He was the quintessential private *tzaddik*. He was never charged with converting the world or even the entire Jewish nation. Yet, it was Yitzchak who saved the Jewish people.

Yitzchak represents the individual *tzaddikim* of the Jewish people who devoted their entire lives to the quiet service of *HaKadosh Baruch Hu*, concentrating only on the private worship of Hashem and an intense, in-depth association with Him and His Torah. These types never ceased to exist among our nation even in its darkest periods.

This, then, is what is meant by ולא בדרדק"י עצה. The Jewish people is saved not because it has lived up to the mission of the "grandfather" Avraham, and not because it lived up to the mission of the "child," Yaakov. It did neither. Rather, the Jewish people is saved in the merit of the middle forefather Yitzchak, the prototype of the individual *tzaddik* who has always existed throughout the millennia of our *galus* history. It is in the merit of these "Yitzchaks," says the *Gemara*, that our people will be saved.

We allude to the merit of these "Yitzchaks" among us throughout the ages in our *Nishmas tefillah* on Shabbos mornings. The first letters of the descriptions of these righteous people form the word יצחק, ובקרב קדושים התקדש.

Throughout the ages the Jewish people had thousands of God-fearing men, women, and children, some of whom were ישרים, some of whom were צדיקים, some of whom were חסידים, and some of whom were קדושים. Each one specialized in his or her own approach to serving *HaKadosh Baruch Hu*.

It was Yitzchak's argument that saved the Jewish people. He defended them by saying, "This is a wonderful nation You have which produces such great people.

Your nation has produced tens, hundreds of thousands of individuals who keep Your Torah and *mitzvos*, whose children learn Torah, and who are totally devoted to your service. This nation is certainly worthy of being redeemed." So when *Mashiach* comes, it will be in the merit of the righteous individuals of the Jewish people who

(1)

1 After Yitzchak's argument wins the day, and *Mashiach* comes, and the Jewish people is redeemed, Avraham's and Yaakov's mission will also be fulfilled. First, Yaakov's entire nation will become the ideal people that was his mission to produce. Then, eventually, Avraham's mission, וַיִּקְרָא בְשֵׁם ה', will also become a reality, when the entire world recognizes *HaKadosh Baruch Hu* and His moral law for mankind.

2 This, then, is the general interpretation of this *Aggadah*. To be sure, there is more to the details of Yitzchak's "argument" than we have explained here, but for our purposes in connection with our *pasuk* here, the meaning is as we have suggested. (See

3

חיים על פי אמונה משנים את חיי האדם

"וַיְחַיֵּנוּ חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשִׁבְעֵי שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה" (כג, א)
 "שני חיי שרה, כולן שוין לטובה". (רש"י)

4
 6

בכל שנה בפרשת "חיי שרה", היה רבי יצחק זילבר זצ"ל, רבם של יהודי רוסיה, חוזר על תמיהה גדולה שיש בדברי רש"י, כיצד אפשר לכתוב על חיי שרה אמנו, שכל שנותיה "שוים לטובה" הרי הייתה עקרה עד גיל תשעים שנה, ומלבד זאת סבלה שרה נדודים כל ימי חייה, נלקחה לבית פרעה, לבית אבימלך, וכיצד אפשר לומר "כולם שוים לטובה"? וביאר, על פי מעשה שהיה בישיבת מיר.

בישיבת מיר היו שתי טבחיות, שעבדו קודם לכן במטבח של הצבא הרוסי, וכאשר עלו לארץ, התקבלו לעבודה במטבח של ישיבת מיר. מעניין היה לשמוע את שיחתן בעת העבודה. אחת הטבחיות הייתה אומרת כל הזמן, "הרבה עבודה, קצת כסף", שוב ושוב היתה חוזרת על המשפט שהביע את מרידותה ועוניה.

ואילו הטבחית השנייה הייתה חוזרת ואומרת, "ברוך ה' זכיתי לעלות לארץ הקודש, ברוסיה הייתי צריכה לקלף תפוחי אדמה עבור גויים ריקים ופוחזים, ואילו כאן אני זוכה להאכיל תלמידי חכמים, אילו הייתי יכולה, הייתי עושה זאת בחינם".

16 אמר רבי יצחק, "שתיהן עשו אותה פעולה, שתיהן עבדו אותה עבודה, זו המתלוננת לא נשארו בידה אלא תלונותיה, ואילו השנייה זכתה בכל מעשה שלה בחיי נצח, ושמחה מלאה את כל חייה".

2 על דרך זה ביאר, כי שרה אמנו הפגימה כל חייה, ש"כל מה שה' עושה הכל לטובה", כולל הקשיים, התבוננה כל חייה בזכות שזכתה להיות אשתו של אברהם אבינו, וכך זכתה שכל שנותיה כולן היו שוות לטובה.

כך יש לכל אחד להעלות את מעשיו, וכוונתו שעושה לשם שמיים ולהטג עם הצבור, ועל ידי זה כל מעשיו יקבלו ערך וחשיבות עד אין קץ ויזכוהו בחיי נצח.

"וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל עֶבְדוֹ זִמְן בֵּיתוֹ הַמְשִׁל בְּכָל אֲשֶׁר לוֹ שִׁים נָא יְדָה תַּחַת יְרֵכִי" (כד, ב)

5

מסופר על רבי ישראל סלנטר זצ"ל, שנזדמן לפונדק אחד, ובעל הבית נזקק לתת בשר לאורחיו. שאלו בעל הבית "האם הרב יודע לשחוט"? והשיב רבי ישראל לחיוב. לאחר מספר דקות, שאל רבי ישראל את בעל הבית אם יכול להלוות לו סכום של אלף רובל, השיב לו הבעל הבית, "כיצד אוכל להלוות לך סכום כה גדול, והלא איני מכירך"?

6

7 קצו"ט 15

1 וירדן ספנד לקראתה כי פירש רש"י שראש שטלו המים לקראתו ופירש הרמב"ן ז"ל דדיוק כן מחמת דאחר כך כתיב והשאל לכל הגמלים ומקודם לא נאמר לשון שאיבם מכלל דמקודם לא הוצרכו לשאוב דעלו המים לקראתה אפ"כ דלפי דבריו חקשי הוא גופא למא אחרי כן בהשקפה אם הגמלים לא עלו המים לקראתה ונראה כשישאל דשמיא דאמרו חז"ל דמנחת לריבין כוונה ופשיקא במנחת הוא הפחשט שמוסב צום ר' לון סבורא ולפי דפשיטא דאשכח דבדעתה סיה לשאוב המים לצורכא גלל ק"ו עלו המים לקראתה שלא דמנחת פלגה כיון שכוונתה סיה לשאוב לצורכא מה שאין כן בפסוק פליט שכוונתה סיה לעמול חסד להפסוק הגמלים על אליהם עבד אברהם לא עלו המים לקראתה ששאלם מנחה ויהי נחמך למנחה פסולה שפשוט פשוט לשם מנחה נחשב לו חסד למנחה וסב:

6 | אמר לו רבי ישראל, "מובא בפרשת חיי שרה, שכאשר שלח אברהם את אליעזר למצוא שידוך ליצחק, ביקש מאליעזר שישבע לו שלא יקח לבנו אשה שלא ממשפחת אברהם. ותמוה, שהרי אליעזר היה ממונה על כל אשר לאברהם, את כל רכושו מסר לו, ומדוע לא סמך עליו לגבי שידוך לבנו יצחק בלא שבועה?

6 | אלא רואים מכאן, שבענייני ממונות סמך עליו אברהם, אבל בעניינים רוחניים לא הסתפק בנאמנות אלא חייבו שבועה. ולכן תמה אני עליך, שאתה סומך עלי לענין שחיטה, שיש בה הלכות מרובות, ושמה איני יודע אותם כראוי, ואילו לגבי הלואות ממון אינך סומך עלי, והלא על עניני רוחניות-עלינו לחשוש יותר מאשר על עניני הגשמיות!"

1 | שהפסוק מתחיל בענין מנוחה וממשיך בענין של קבלת עול, ומפרש ע"ד הג"ל, כי בתחילת לימודו של האדם, רואה את המתיקות והמנוחה, ואז הוא צנחנת וירא מנוחה כי טוב, אבל אח"כ נוטלים ממנו את הסיוע שקיבל מן השמים, ואח"כ בא זמן של יגיעה, ולכן כתיב ויט שכמו לסבול.

11 | וזה הוא נסיון להאדם, צעת שנוטלים ממנו את הסיוע, לראות אם הוא באמת קשור לתורה, קשור לאותו הנהגה טובה שקיבל על עצמו, ואז אע"פ שאינו מרגיש המתיקות, ויש הסתייגות וצריך יגיעה, לא ימנע עצמו מלהמשיך, ויקח את הכוחות לייגע את עצמו ללמוד ולהמשיך במעשיו הטובים.

6 | וזה הרמו בפרשתינו, שמתחילה עלו המים לקראתה, וזה מורה על סיוע משמים, בראשית שאיבה של התורה המרומז במים, ואח"כ כשצא להמשיך בעבודתו, אז כבר צריך לשאוב ציגיעה בעבודת עצמו.

7 | הרמב"ן מעורר בסו"ד כי צעת שאליעזר חזר על הסיפור לבחואל ולבן, לא

7 | הזכיר הנס שעלו המים לקראתה, רק אמר שגם בפעם הראשון היא שאיבה, וכי שאולי הסתיר זאת שלא יאמינו, עיי"ש. ויש לכונן אולי הדברים לאור דבריו כי שאיבה מורה על ענין היגיעה בתורה, עפ"י מה שהזכיר האמרי אמת כי ענין חזרת הפרשה צ"פ פעמים הוא כענין לוחות ראשונות ולוחות שניות. ואמרו חז"ל כי צעת לוחות הראשונות היו למידין ולא הי' שוכחין, וצירושלמי שקלים איתא "רבי יהושע אומר בין כל דיבור ודיבור דקדוקיה ואותיותיה של תורה דכתיב ממולאים בתרשים כימא רבא, רש"ל כד הוה

1 | ובספר נועם אליעזר להרה"ק מסקולטן זי"ע מציא דבריו הק', ומסיים שלכן העתיק דבריו, שיש צוה התחזקות גדול לאדם, כי אם יראה צעת הליכתו לעשות מנחה, מניעות והסתירות, ויחשוב האדם כי זה סימן כי אינו עושה דבר טוב, שהלא על כל פגיעה יש לו מניעה, ידע כי לא כן הוא, רק אדרבה דבר טוב בא דייקא ע"י שאיבה ויגיעה.

11 | ויש אופן אחר להבין מה שמקודם עלו המים לקראתה ואח"כ הוצרכה שאיבה. אנו כבר נמנאים בצעת מצרכין כסליו, וכבר עבר חודש מתחילת זמן הלימודים לבני השיצה. הכל יודעים כי ההתחלה צ"ח חשוון ה' בשק גדול, וכמאמר אין חוקף החסידות כמתחילה, אבל כאשר כבר עבר חודש ואין עוד רוח התחדשות, יכול להיות שכבר האדם חסר חשק כראוי, ואין הלימודים הולכים באותו קלות שהי' בתחילת הזמן. וצריך האדם לידע כי כך הוא סדר הדברים, צעת שאיבה לשאוב מים מנאר התורה, הרי בתחילה עולים המים לקראת האדם, הקצ"ה ממציא לו הכוחות והחשק שיצליח בלימודו, כדי שיהי' ציכולתו לעשות התחלה, אבל אחר זמן קצר, כבר אין המים עולין לקראתו, רק האדם צריך לעשות שאיבה, צריך בעצמו למצוא המים. וכך הוא

7 | סדרן של דברים לכל אדם צעת שנוטל על עצמו לעשות דבר טוב, ולהתחיל הנהגה חדשה, קצר לימוד חדש, ענין בעבודה, ההתחלה הוא בשק גדול, ונתנה לו צמחנה מן השמים, ואח"כ צריך האדם לייגע נגד הרבה מניעות להצליח בעבודתו.

7 | בספר צית אהרן (צ"פ ויחי) מציא עה"פ (בראשית מ"ט ט"ו) וירא מנוחה כי טוב וגו' ויט שכמו לסבול, ומעורר שם

8 | בק"ק אה"ל 177 ש"י

3

(10) ע"ל

9) pe

כד.למ. ואומר אל אדוני אלי לא תלך האשה אחרי.

פירש רש"י "אלי כתיב, בת היה לו לאליעזר וכו' ורצה להשיאו לבתו". יש לדקדק מהיכן הוכיחו חז"ל לחשוד את אליעזר בחשד כזה, הרי באמת היה אליעזר מוכרח להתנות עם אברהם, איך יעשה באם לא תאבה האשה ללכת אחריו, ואילו בתיבת אולי אין שום חילוק במבטא, אם הוא מלא ו' או חסר ו'.

אמנם יש לבאר, דהנה לשון ספק יבא בלשון הקודש בשני שמות נרדפים, האחד בלשון "פן" והשני בלשון "אולי". והחילוק ביניהם כך הוא, דאם האומר חפץ שלא יתקיים הספק אשר עולה על דעתו, יאמר בלשון פן. [כמו "פן יפתה לבבכם" (דברים יא, טז), "פן יהיה דבר עם לבבך בליעל" (שם טו, ט), "פן יהיה בכס איש או אשה ... אשר לבבו פונה היום" (שם כט, יז). ומוכח מלשון פן, שהאומר איננו חפץ שיתקיים הספק. וכמו שאמרו חז"ל (עירובין צו, א, ועוד) "השמר, פן, ואל, אינו אלא בלא תעשה". ואם האומר יחפוץ שיתקיים הדבר, אז אומר בלשון אולי, כמו ["אולי יש חמשים צדיקים" (שם יח, כד), "אולי אכפרה בעד הטאתכם" (שמות לב, ל), "אולי אוכל להלחם בו" (במדבר כב, יא), וכדומה]. הוי אומר, שמלשון אולי מוכח שהאומר חפץ ורוצה שיתקיים הספק.

מעתה כאשר אליעזר אמר בלשון "אולי לא תלך", ולא אמר בלשון פן, מוכח מזה דאליעזר רצה שהתנאי יתקיים, ובאמת חפץ שלא תאבה האשה ללכת. אך עדיין קשה, מדוע ולמה היה רוצה בכך. על זה דרשו חז"ל "אלי כתיב, בת היתה לו לאליעזר וכו' ורצה לדבק בברוך". (ילקוט הגרשוני¹⁵)

מטי הדין קרייה הוה אמר יפה למדי חנוניה בן אחי רבי יהושע מה הים הזה צין גל גדול לגל גדול גלים קטנים כך צין כל דיבור ודיבור הקדוקיה ואומיותיה של תורה, הרי שבדברות ראשונות לא הי' ענין של יגיעה כלל, וממילא הי' הבחינה של עלו המים לקראתה, ולא הי' שאיבה. אבל בלוחות שניות אז ניתנה ענין של יגיעת המורה, לימוד המורה ממור הדחק כמבואר בתנחומא פרשת נח, ולכן בפרשה שני' נזכר שאיבה גם צעמ השאיבה לנורח אליעזר. ומלחמי כי הרגיש בזה בספר טעם הלצי עה"ת.

(11) הזימא טל

הערת "קול אליהו": הנה לבארנה יש סתירה להכלל הזה, (א) בפרשת תולדות במ"ש יעקב "אולי ימושני אבי", הלא שם לא רצה שיהיה כן. והול"ל פן ימושני. (ב) באיוב א', כי אמר איוב "אולי חטאו בני וגו'", וכוונתו לא היה רצונו שיחטאו והול"ל פן חטאו. לכן אודיע בזה מה שכתב אלי ידו"פ הרב הגאון אי"א חמדת הזמן וסגולתו מו"ה נתן הלוי נ"י באמבערגער אבד"ק ווירצבורג יע"א, בשם אביו הרב הגאון הצדיק המפורסם מו"ה יצחק דוב זצ"ל ליישב הסתירה הזאת. דהנה צדקתו ותמימתו של יעקב אבינו ע"ה היה כ"ב גדול עב. שעם הגנת שרכקה אמו אמרה לו לעשות כן עפ"י חזיון נבואתה. אף על פי כן היה לבו נוקפו, שיש בזה הענין שום צד שמתנגדת למדת האמת והתמימות שהיה יקר בעיניו עד אין שיעור וערך, ומפני זה היה בלבו בעין בקשה ותפלה שאביו יצחק ימושהו, ועי"ז יעלה בלבו האמת מי מבניו עומד לפניו. על כן לא אמר "פן ימושני", כי באמת היה נוח לו יותר שאביו ימושהו, לכן אמר בלשון אולי, ר"ל הלואי ימושני אבי ויתברר האמת, כי זאת היה חפצו וחשקו.

ועל הענין השני, אצל בני איוב, ביאר ג"כ אביו הגאון זצ"ל הנז"ל. כי איוב כומן ההוא פחד פן חטאו בניו מאחר שהיו במשתה רב גדול ועמדו על מעלות ההצלחה. והנה ידוע דמחשבה טובה מצטרפת למעשה, משא"כ מחשבה רעה איננה מצטרפת למעשה אצל ישראל. והו שאמר איוב "אולי חטאו בני ברכו אלקים בלבבם", ר"ל אני אקיה ואחפוץ שלא יהיה החטא שחטאו רק בלבבם, ולא יצא אל הפועל במעשה. עכ"ל ודפחת. ועי' עוד מזה בח"י מהר"ץ חיות במס' סכות (דף כ"ד).

השגחת ה' בשירודך של יצחק

"ויען לבן ובתואל ויאמרו מה' יצא הדבר לא נוכל דבר אליך רע או טוב, הנה רבקה לפניך קח ולך ותהי אשה לבן אדניך כאשר דבר ה'" (כד, נ-נא)

הקשה אאמו"ר שליט"א בספרו "בכורי אברהם" הרי ידוע לנו לבן ברמאותו, שהחליף ליעקב את משכורתו עשרת מנים, מדוע אי"כ כשבא אליעזר והציע לו את השידוך הסכים כל כך מהר, ולא עשה לאליעזר שום ערמה או מכשול, אלא אמר מיד "הנה רבקה לפניך קח ולך"?

11) כוונתו
ה' יעקב

(4)

ותירץ דהנה כתוב בפסוק "ויושם לפניו לאכול" דרשו חז"ל "ויושם" מלשון סם, מלמד שהניחו לפניו סם המות, יש להבין מדוע הניחו לפניו סם המות להרוגו, הרי עדיין לא ידעו מי הוא.

ב"דעת זקנים" מבעלי התוס' כתבו שהביאו לו את הסם כדי שימות וישאר להם הכסף. מבואר מדבריהם שמה שהניחו לו את הסם לא מפני שהיה להם משהו נגדו, אלא שכך היה דרכם כשנקלע אצלם אדם עם כסף והיו רוצים את כספו, לא היו מנסים לשכנעו ע"י דיבורים שיביא להם מכספו, אלא היו מגישים לו אוכל עם סם המות, ועי"ז היה מת מיד, ונשאר להם כל הכסף, וכך עשו גם לאליעזר, "ויושם לפניו לאכול".

13
ס

אלא שאליעזר שיבש להם את התכנית, אמר להם "לא אוכל עד אם דברתי דברי", בלית ברירה מוכרחים לתת לו לדבר את כל דבריו, וחייבים לשמוע את כל מה שאומר. והנה כל שעה היו מצפים שיגמור לדבר ויתחיל לאכול כדי שיוכלו לבצע את זממם, וכשגמר לדבר אמרו לו מיד שמסכימים לכל דבריו ומה יצא הדבר הנה רבקה לפניך קח ולך, ומטרתם בזה שיתחיל כבר לאכול וימות. נמצא אי"כ שבאמירתם "הנה רבקה לפניך קח ולך" רצו להכשילו שיחשוב שהם מסכימים, ולא ח"ו שהיו צדיקים במעשיהם. וכשאכלו בא המלאך והפך את הקערות והניח את סם המות לפני בתואל, ואליעזר נשאר חי ובתואל מת במקומו, ועל כרחם היו חייבים להסכים לשידוך כי כן אמרו קודם "הנה רבקה לפניך קח ולך".

16

אולם עדיין נשארה אפשרות ללבן לעכב את השידוך, דיכול לטעון שכל מה שהסכים, משום שאביו אמר שמוכן לתת את רבקה, על כן גם הוא נתן את הסכמתו לשידוך, אבל עתה שאביו מת והוא קם תחתיו, הוא מתנגד ולא מוכן לתת את רבקה. וה' בשמים הקדים רפואה גם למכה זו, כתוב "ויען לבן ובתואל" - רשע היה וקפץ לפני אביו. לבן ברשעותו קפץ והביע את הסכמתו עוד לפני אביו, וכיון שכן, אינו יכול לטעון כעת שמתנגד לשידוך, רשעותו הפילתו, "ועצת ה' היא תקום".

2

26

ולא זו בלבד שברשעותו מנע מעצמו לחזור בו, אלא שגרם בזה שיצא השידוך לפועל! דהנה הקשה השלי"ה הקדוש איך העיז לבן לדבר לפני אביו, הרי אפי' הרקים והפוחזים לא עושים כן לדבר לפני אביהם! ותירץ ה"כתב סופר" היות זלמן לא רצה שיצא השדוך לפועל, לכן התחכם להראות בריש גלי גודל רשעתו, בחושבו שבוה ודאי ימנע אליעזר לקחת את רבקה, דהרי רוב בניגם הולכים אחרי אחי האם, לכן קפץ בראש לפני אביו להראות שהיא ממשפחה של רשעים, נמצא שבפעולה שרצה למנוע את השידוך בזה גרם שיצא השידוך לפועל.

31

לא נוכל דבר אליך רע או טוב, כתיב לעשה לו עזר כנגדו, יש למצוא דהנה אם האיש נדבן ופזק צעניני סניח מנוצח לבן, אם גם האשה הפזר מאלד אזי חודש כנכס וחודש יולא ואין צידם מאלותם לכן לריכה היא לקומץ וללמלם צווללות סניח מאלד ונחפוך הוא אם הצעל הוא מקומץ ומלמלם מאלד מאלד לריכה האשה לפזר קלת וכמוצן חם לעשה לו עזר כנגדו צווח שתיא כנגדו צמחלכיה זה הוא לו לעזר ולסועגל וכן צמחלכיה דכרים לכן ילא לבן לדבר על רבקה טוב כי אולי לפי מלוחיו של יחשק לרע יחשב לו לפי מה שהוא חם ומשם ילא הדבר לא נוכל דבר אליך רע או טוב וק"ל (מספר ס"ח מעשה):

14
תיבת
זוה
לתיבת
סופר

5